

Luxemburg 13. októbra 2022

Výročná správa za rok 2021 10 najčastejšie kladených otázok

1. Akú úlohu zohráva Európsky dvor audítorov vo vzťahu k účtom EÚ?

Každý rok **kontrolujeme konsolidovanú účtovnú závierku EÚ a vyjadrujeme stanovisko** k trom otázkam: či je účtovná závierka spoľahlivá a či boli príjmy EÚ zinkasované a platby uhradené v súlade s pravidlami. Tieto kontroly sú základom pre naše **vyhlásenie o vierohodnosti**, ktoré sme podľa článku 287 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) povinní predložiť Európskemu parlamentu a Rade.

V roku 2021 dosiahli výdavky EÚ **181,5 mld. EUR**, čo predstavuje 1,3 % celkového hrubého národného dôchodku členských štátov EÚ. Ak zohľadníme výdavky z fondov vyčlenených na Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (46,5 mld. EUR), platby z EÚ dosiahli v roku 2021 celkovú výšku 228,0 mld. EUR.

2. Ako sú výdavky z balíka EÚ na obnovu po pandémii zohľadnené vo výročnej správe?

Nástroj NextGenerationEU (NGEU) je finančný balík, ktorý zahŕňa niekoľko programov na podporu členských štátov EÚ v ich hospodárskej obnove po pandémii COVID-19. Niektoré z týchto programov sa financujú z okruhov viacročného finančného rámca (VFR) na obdobie 2021 – 2027 a vzťahujú sa na ne model poskytovania podpory a pravidlá VFR. Na druhej strane Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, ktorý tvorí približne 90 % financovania NextGenerationEU, sa implementuje zásadne odlišným spôsobom ako výdavky z rozpočtu EÚ vo VFR. Zatiaľ čo prijímateľom výdavkov z rozpočtu EÚ sa uhradí platba za vykonanie určitých činností alebo sa im preplatia vzniknuté náklady, v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa členským štátom uhrádzajú platby za uspokojivé splnenie vopred stanovených míľnikov alebo cieľov. Po prvýkrát sme preto do výročnej správy zahrnuli **samostatné stanovisko k výdavkom z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti**, ako aj samostatnú kapitolu o ňom.

3. K akému záveru dospel Európsky dvor audítorov v roku 2021?

Potvrdili sme, že účtovná závierka za rok 2021 bola **spoľahlivá** (to znamená, že sme vyjadrili výrok bez výhrad) tak, ako za každý rozpočtový rok od roku 2007. Dospeli sme k záveru, že účtovná závierka za rok 2021 vyjadrovala verne zo všetkých významných hľadísk finančnú situáciu EÚ, jej výsledky za príslušný rok, jej tok hotovosti aj zmeny čistých aktív.

Zistili sme, že v príjmoch sa nevyskytli významné chyby. V prípade výdavkov sme vydali dve samostatné stanoviská: jedno k rozpočtu EÚ a druhé k Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.

Odhadovaná chybovosť vo výdavkoch z rozpočtu EÚ bola na úrovni 3,0 %. Oproti rokom 2019 a 2020, keď bola chybovosť na úrovni 2,7 %, to predstavuje nárast. Rovnako ako za dva predchádzajúce roky sme dospeli k záveru, že chyba je rozšírená, a preto sme vyjadrili **záporný výrok**.

Po prvýkrát sme vydali samostatné stanovisko k výdavkom z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Naše stanovisko sa týka jednorazovej platby uhradenej členskému štátu (Španielsku)

v roku 2021. Hoci sme zistili, že jeden mílnik nebol úplne dosiahnutý, domnievame sa, že jeho vplyv nebol významný, a preto sme vydali **výrok bez výhrad**.

4. Čo znamená nami odhadovaná chybovosť?

Údaj 3,0 % je náš odhad **sumy peňazí, ktoré nemali byť vyplatené** z rozpočtu EÚ, pretože sa podľa nášho názoru nevynaložili v súlade s pravidlami EÚ alebo s príslušnými vnútroštátnymi pravidlami členských štátov.

Medzi typické chyby patria platby neoprávneným prijímateľom alebo na neoprávnené projekty, či platby za nákup služieb, tovaru alebo investícií, pri ktorých neboli správne uplatnené pravidlá verejného obstarávania.

5. Znamená to, že sa premrhalo 3,0 % peňazí EÚ?

Nie. Toto tvrdenie by nebolo správne, pretože medzi „chybou“ a „plytvaním“ je dôležitý rozdiel. Pri testovaní výdavkov z rozpočtu EÚ overujeme, či sa peniaze EÚ vynaložili v súlade s pravidlami, či boli účtované náklady správne vypočítané a či boli dodržané pravidlá oprávnenosti. Ak jedna alebo viaceré z týchto požiadaviek splnené neboli, nazývame to „chybou“. Tú vyjadruje údaj 3,0 %.

Hoci sa tieto chyby vyskytli v platbách na projekty alebo prijímateľov, ktorí nespĺňali podmienky oprávnenosti, ešte stále môžu mať zamýšľaný prínos. V tejto situácii neboli platby čiastočne alebo vôbec zákonné a správne, no **nemožno ich považovať za premrhané**. Kontrolovali sme napríklad projekt núdzovej pomoci v Írsku. Našli sme chyby týkajúce sa postupu obstarávania, v dôsledku ktorých výdavky neboli oprávnené na financovanie od EÚ, no aj tak projekt zabezpečil ubytovanie (vrátane stravy) pre žiadateľov o azyl.

Samozrejme možná je aj situácia, keď sú výdavky zákonné a správne, no napriek tomu ide o plytvanie. Jedným príkladom, o ktorom sme v minulosti informovali, je prístavná infraštruktúra, ktorá bola vybudovaná bez toho, aby sa dostatočne zohľadnil predpokladaný objem prepravovaného nákladu.

6. Znamenajú zistené chyby podvod?

Vo veľkej väčšine prípadov tomu nič nenaznačuje. Podvod znamená úmyselné klamanie s cieľom získať nejaké výhody. Hoci môže byť ťažké odhaliť podvod bežnými audítorskými postupmi, pri audítorskom testovaní odhalíme každý rok niekoľko prípadov podozrenia z podvodu.

V roku 2021 sme v 743 kontrolovaných transakciách odhalili 15 prípadov podozrenia z podvodu. Všetky tieto prípady sme oznámili Európskemu úradu pre boj proti podvodom – OLAF, ktorý ich podľa potreby vyšetrí alebo urobí následné kroky v spolupráci s orgánmi členských štátov. Jeden z týchto prípadov sme zároveň oznámili Európskej prokuratúre (EPPO) spolu s ďalším prípadom, ktorý sme odhalili v roku 2021.

7. Čo znamená „rozšírená chyba“ a výdavky s „vysokým rizikom“?

Takmer dve tretiny výdavkov z rozpočtu EÚ v roku 2021 boli považované za výdavky s vysokým rizikom. Hoci chybovosť v celkových výdavkoch odhadujeme na 3,0 %, ak skúmame oddelene len výdavky s vysokým rizikom, táto miera sa zvýši na 4,7 %. Keďže tento typ výdavkov má na celkových výdavkoch značnú váhu (63,2 %), túto chybu považujeme za rozšírenú. To znamená, že sa vyskytuje v celom kontrolovanom súbore alebo v jeho **podstatnej časti**.

Výdavky s vysokým rizikom tvorí hlavne **preplácanie** oprávnených nákladov na oprávnené činnosti **Európskou úniou** (podľa zložitých pravidiel). Náklady sa preplácajú napríklad v rámci výskumných projektov (v okruhu „Jednotný trh, inovácie a digitálna ekonomika“), investícií

do regionálneho rozvoja a rozvoja vidieka („Súdržnosť, odolnosť a hodnoty“ a „Prírodné zdroje a životné prostredie“) a projektov rozvojovej pomoci („Susedstvo a svet“). Podiel tohto typu výdavkov sa tento rok zvýšil na 63,2 % (v porovnaní s 59,0 % v roku 2020).

Výdavky s nižším rizikom tvoria **platby na základe nárokov**, ktoré sa vyplácajú prijímateľom, ktorí spĺňajú určité (menej komplexné) podmienky. Takéto platby zahŕňajú napríklad štipendiá pre študentov a výskumných pracovníkov (v okruhu „Jednotný trh, inovácie a digitálna ekonomika“), priamu pomoc pre poľnohospodárov („Prírodné zdroje a životné prostredie“) a mzdy a dôchodky zamestnancov EÚ („Európska verejná správa“).

8. Čo znamená „výrok bez výhrad/výrok s výhradou/záporný výrok“?

„**Výrok bez výhrad**“ (tzv. čistý výrok) znamená, že údaje v účtovnej závierke poskytujú pravdivý a verný obraz a sú v súlade s pravidlami finančného výkazníctva a finančného riadenia. Transakcie sú zo všetkých významných hľadísk zákonne a správne.

„**Výrok s výhradou**“ znamená, že audítori nemôžu vyjadriť výrok bez výhrad, no zistené problémy nie sú rozšírené.

„**Záporný výrok**“ poukazuje na rozšírené problémy.

9. Čo znamená „významná chybovosť“?

V audítorskej terminológii tento výraz znamená **hranicu, nad ktorou sa chyby považujú za chyby s významným účinkom**. Významná chybovosť je miera chýb, pri ktorej je pravdepodobné, že ovplyvní rozhodovanie predpokladaných používateľov audítorskej správy. My aj Európska komisia používame na stanovenie významnosti **prah na úrovni 2 %**.

10. Prečo výročná správa poukazuje na riziká súvisiace s balíkom opatrení na zmiernenie následkov pandémie COVID-19?

Pandémia COVID-19 bude aj naďalej veľmi významne ovplyvňovať financie EÚ: kombinované finančné prostriedky z nástroja NextGenerationEU (NGEU) a viacročného finančného rámca (VFR) vo finančnom období 2021 – 2027 dosiahnu 1 824 mld. EUR, čo je **takmer dvojnásobok výdavkov** v predchádzajúcom období VFR.

Členské štáty zároveň stále čerpajú európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF) pomalšie, ako sa plánovalo. Čerpanie finančných prostriedkov z fondov EŠIF na roky 2014 – 2020 sa však zvýšilo. Do konca roka 2021 bolo vyplatených len 67 % finančných prostriedkov EÚ schválených na obdobie 2014 – 2020.

Nesplatené záväzky dosiahli rekordnú výšku 341,6 mld. EUR: 251,7 mld. EUR sa týkalo rozpočtu EÚ (pokles z historicky najvyššej sumy 303,2 mld. EUR na konci roku 2020) a 89,9 mld. EUR tvorili nové nesplatené záväzky súvisiace s nástrojom NextGenerationEU.

Celková expozícia rozpočtu EÚ voči **podmieneným záväzkom sa zvýšila** zo 131,9 mld. EUR v roku 2020 na 277,9 mld. EUR v roku 2021. Dôvodom bolo najmä vydanie dlhopisov vo výške 91,0 mld. EUR na financovanie balíka NextGenerationEU v roku 2021 a zvýšenie finančnej pomoci členskými štátom na ochranu pracovných miest a pracovníkov zasiahnutých pandemiou o 50,2 mld. EUR.

Výročná správa EDA za rok 2021 je dostupná v 24 jazykoch EÚ na webovom sídle eca.europa.eu.